

Volume 19, Issue 1
March 2021

ISSN 1731-8297, e-ISSN 6969-9696
<https://czasopisma.uni.opole.pl/index.php/osap>

ORIGINAL ARTICLE
received 2021-03-01
accepted 2021-03-15

**Prekluzja dowodowa
w postępowaniu przed sądem II instancji**
**Evidential preclusion
in the proceedings before the court of the second instance**

ADRIANNA WĄCZEK

Katedra Prawa Karnego, Uniwersytet Opolski
ORCID: 0000-0002-6204-0820, asobecka.92@o2.pl

Citation: Wączek, Adrianna. 2021. Prekluzja dowodowa w postępowaniu przed sądem II instancji. *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 19(1): 95–112. DOI: 10.25167/osap.3703.

Abstract: The issue of evidential preclusion in an appellate instance is related to the presentation of the issue in the context of Article 427 Para 3 in connection with Article 452 of the Code of Criminal Procedure (CCP). The joint interpretation of the above-mentioned provisions allows drawing conclusions as to the actual scope of validity of the evidence exclusion in proceedings before the second instance court and its influence on the model of appeal proceedings. When interpreting Article 427 Para 3 of the CCP, it should be noted that it contains normative formulations that require clarification from both the theoretical and practical sides. The meaning of “new” facts or evidence in terms of this provision should be specified on the basis of the interpretation rules resulting from Article 452 of the CCP. In the face of a joint interpretation of the provisions, it can be concluded that the “novelty” criterion is not met, the evidence of which was possible to submit to the court of the first instance, which, by analogy, applies to “new facts”. The above conclusions require clarification, from the positive side in terms of the preclusion of new facts or evidence, about the content of Article 452 Para 3 of the CCP, which introduces restrictions on one of the grounds for dismissing evidence motions in appeal proceedings.

Keywords: evidential preclusion, evidence, fact, appeal procedure

Abstrakt: Problematyka prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej wiąże się z zaprezentowaniem przedmiotowego zagadnienia w kontekście art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 452 k.p.k. Łączna interpretacja wskazanych przepisów pozwala wyprowadzić wnioski co do faktycznego

zakresu obowiązywania prekluzji dowodowej w postępowaniu przed sądem II instancji i jego wpływu na model postępowania odwoławczego. Dokonując wykładni art. 427 § 3 k.p.k., wskazać należy, że zawiera on w swej treści sformułowania normatywne wymagające doprecyzowania od strony teoretyczno-praktycznej. Znaczenie „nowych” faktów lub dowodów w ujęciu tego przepisu należy dookreślić na podstawie reguł interpretacyjnych wynikających z art. 452 k.p.k. W obliczu łącznej wykładni przepisów można wyprowadzić wnioski, że kryterium „nowości” nie spełnia dowód, co do którego istniała możliwość zgłoszenia go przed sądem I instancji, co w drodze analogii ma zastosowanie również do „nowych faktów”. Powyższe wnioski wymagają doprecyzowania, od strony pozytywnej w zakresie prekluzji w przytaczaniu „nowych” faktów lub dowodów, o treść art. 452 § 3 k.p.k., który wprowadza ograniczenia względem jednej z podstaw oddalenia wniosków dowodowych w postępowaniu odwoławczym.

Słowa kluczowe: prekluzja dowodowa, dowód, fakt, postępowanie odwoławcze

1. Wprowadzenie

Zakreślona tematem niniejszej pracy problematyka prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej w polskiej procedurze karnej nabiera szczególnego znaczenia z perspektywy ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, a mianowicie wobec charakteru zmian na gruncie art. 452 § 2 i 3 Kodeksu postępowania karnego z 6 czerwca 1997 r. (dalej: k.p.k.), których zakres został wyznaczony treścią przedmiotowej ustawy. Wykładnia aktualnego brzmienia eksponowanego przepisu prawnego skłania do uznania jego wartości normatywnej w zakresie właściwej interpretacji podstawowych pojęć występujących na tle art. 427 § 3 k.p.k. oraz określenia – wynikającej ze wskazanych przepisów prawnych – płaszczyzny obowiązywania prekluzji dowodowej w postępowaniu apelacyjnym. Wobec powyższego zachodzi potrzeba konkretyzacji zagadnienia, które sprowadza się do określenia wzajemnej zależności pomiędzy nowym ujęciem art. 452 § 2 i 3 k.p.k. a art. 427 § 3 k.p.k., w tym jej wpływu na zakres postępowania dowodowego w instancji odwoławczej. Wyrażenie sensu prawnego tak ujętego problemu prawnego wymaga nawiązania do historycznych uwarunkowań związanych z brzmieniem art. 427 § 3 k.p.k. w okresie od początku obowiązywania Kodeksu postępowania karnego z 1997 r.

Zaprezentowane powyżej zagadnienia prawne, stanowiące o istocie niniejszego procesu badawczego, wymagają – dla swej przejrzystości w znaczeniu właściwej interpretacji przepisów prawa – przedstawienia wyników wykładni art. 427 § 3 k.p.k. oraz art. 452 § 2 i 3 k.p.k., których analiza w pierwszej fazie rozważań prawnych wiąże się z przedstawieniem odrębnie ich specyfiki, w drugiej zaś – z łącznym ich odczytaniem. Struktura gramatyczna art. 427 § 3 k.p.k. – istotna z perspektywy prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej – wskazuje na elementy problematyczne, które sprowadzają się do zaprezentowania, w świetle poglądów

doktryny prawa karnego procesowego oraz judykatury, wywodów odnośnie do normatywnego sformułowania „nowy fakt lub dowód” w rozumieniu wskazanego przepisu oraz właściwej interpretacji prawodawczej intencji w zakresie uzależnienia możliwości powołania nowych faktów lub dowodów od wykazania przez skarżącego okoliczności, że nie mógł ich powołać w postępowaniu przed sądem I instancji. Odnosząc się z kolei do treści art. 452 § 2 i 3 k.p.k., wskazać należy, że jego istotę wyznacza zakres postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym, który w ramach niniejszych rozważań zostanie uszczegółowiony na podstawie zagadnienia prekluzji dowodowej łączącej się z podstawami oddalenia wniosków dowodowych w postępowaniu apelacyjnym.

Generalne ujęcie prezentowanej na kanwie niniejszej pracy problematyki sprowadza się również do wyjaśnienia kluczowego pojęcia „prekluzja dowodowa” poprzez odwołanie się do jego aspektów teoretycznych, które wpływają na jego doprecyzowanie od strony normatywnej.

2. Prekluzja dowodowa – pojęcie

Termin „prekluzja dowodowa” jest właściwy dla wielu gałęzi prawa polskiego, w tym także występuje w obrębie zagadnień prawnych z zakresu procedury karnej, wśród których aktualnie można wyróżnić aspekty istotne w omawianym przedmiocie dla postępowania przed sądem I instancji, jak również mające znaczenie z perspektywy postępowania odwoławczego.

Ustawodawca na gruncie Kodeksu postępowania karnego z 1997 r. nie posługuje się wprost pojęciem „prekluzja dowodowa”, co oznacza, że brakuje również jego definicji legalnej w obowiązujących przepisach prawa karnego.

W ujęciu abstrakcyjnym słowo „prekluzyjny”, powszechnie kwalifikowane w kategoriach pojęć właściwych dla języka prawniczego, oznacza „termin, okres, po którego upływie wygasają pewne prawa, nie można dokonać pewnych czynności prawnych” (Skorupka, Auderska, Łempicka [red.] 1993: 629).

Ujęcie normatywne wymaga z kolei zaprezentowania łącznie, jak już zostało zaakcentowane na wstępie, treści art. 427 § 3 k.p.k. oraz art. 452 § 2 i 3 k.p.k., których zapisy kodeksowe – dookreślone na podstawie poglądów doktryny prawa karnego procesowego oraz judykatury – pozwolą na zaprezentowanie pełnego i aktualnego zakresu znaczeniowego terminu „prekluzja dowodowa” w odniesieniu do postępowania karnego przed sądem odwoławczym, wyrażając prawny sens tego pojęcia. Dążąc do uszczegółowienia aspektu normatywnego wskazanego pojęcia, należy zaprezentować zagadnienia wprowadzające w tematykę prekluzji dowodowej poprzez nawiązanie do treści tych wszystkich przepisów prawnych, które – w generalnym ujęciu co do modelu postępowania karnego – odnoszą się do pojęcia stanowiącego przedmiot analizy. W tym kontekście, poza wskazanymi powyżej przepisami prawa, które mają zasadnicze znaczenie w odniesieniu do

tematu pracy, należy wyróżnić również art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k., który stanowi *novum* w polskiej procedurze karnej, również za przyczyną ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. nowelizującej Kodeks postępowania karnego z 1997 r. Wprowadziła ona zapis normatywny nieznanый dotychczas obowiązującemu modelowi postępowania karnego (Gruszecka 2020: 380). Ustawodawca, poprzez jego dodanie, wskazał na potrzebę oddalenia wniosku dowodowego, jeżeli „wniosek dowodowy został złożony po określonym przez organ procesowy terminie, o którym strona składająca wniosek została zawiadomiona”. Nie budzi zastrzeżeń stwierdzenie, że tak ujęta jednostka redakcyjna przepisu pozwala ustalić znaczenie terminu „prekluzja dowodowa” poprzez odwołanie się do konsekwencji procesowych wobec płaszczyzny dowodowej, łączących się z niedochowaniem przez stronę wyznaczonego przez organ procesowy terminu, o którym dodatkowo strona została zawiadomiona. Należy jednak pamiętać, zważając na temat pracy, że jakkolwiek wykładnia art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k. pozwala wysnuć wnioski w szczególności odnośnie do zagadnienia prekluzji dowodowej w postępowaniu przed sądem I instancji, to jednak zasadnicze źródło poznawcze dla problematyki ujętej w ramach jednostki wprowadzającej stanowią pierwsze ze wskazanych norm prawnych. Niemniej jednak aby doprecyzować od strony merytorycznej problematykę prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej, nie należy pomijać związku prawnego pomiędzy art. 170 k.p.k. a nowym brzmieniem art. 452 § 2 i 3 k.p.k., których normatywna spójność wyraża się w tym, że drugi z wymienionych przepisów, stanowiący o odrębnych podstawach oddalenia wniosków dowodowych przez sąd odwoławczy, uzupełnia pierwsze z wyeksponowanych unormowań (Gruszecka 2020: 381). Co więcej, także w uzasadnieniu projektu nowelizacji z 2019 r. precyzuje się normatywne powiązanie zachodzące pomiędzy tymi przepisami poprzez stwierdzenie, że zmiany na gruncie art. 452 § 2 k.p.k. pozostają w bezpośrednim związku z wprowadzonymi modyfikacjami wobec art. 170 § 1a oraz art. 427 § 3a k.p.k., w ramach których pierwsza odnosi się do obowiązku spoczywającego na stronach w zakresie składania wniosków dowodowych w określonym przez organ procesowy terminie, druga zaś – do zakazu podnoszenia w środku odwoławczym zarzutu nieprzeprowadzenia do wodu z urzędu (VIII kadencja, druk sejm. nr 3251).

Przed przystąpieniem do uszczegółowienia tematu pracy, co nastąpi w trzeciej części artykułu, należy zwrócić uwagę, że przed dodaniem pkt 6 do art. 170 § 1 k.p.k. zagadnienie prekluzji dowodowej w polskim systemie prawa procesowego sprowadzało się do analizy przedmiotowego tematu wyłącznie na podstawie art. 427 § 3 k.p.k., właściwego dla postępowania odwoławczego, z uwzględnieniem, że stała się ona konieczna dopiero po zmianie brzmienia wskazanego przepisu w następstwie nowelizacji przepisów procedury karnej w związku z ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Wytrykowski 2020: LEGALIS). Powyższego

nie zmieniało również obowiązujące do dnia dzisiejszego prawodawcze ujęcie art. 338 § 1 k.p.k., w świetle którego „Jeżeli akt oskarżenia odpowiada warunkom formalnym, prezes sądu lub referendarz sądowy niezwłocznie zarządza doręczenie jego odpisu oskarżonemu, wzywając do składania wniosków dowodowych w terminie 7 dni od daty doręczenia mu aktu oskarżenia”, gdyż – jak wynika z piśmiennictwa – przepis ten, wprowadzający termin o charakterze instrukcyjnym w zakresie składania wniosków dowodowych, nie stwarzał względem oskarżonego ograniczeń co do podjęcia aktywności dowodowej w toku dalszego postępowania (Grzegorzcyk, Tylman 2014: 166). O ile służył on urzeczywistnieniu zasady koncentracji materiału dowodowego, o tyle – wobec faktu, że nie przewidywał on prekluzji dowodowej – nie wpływał od strony negatywnej na zasadę prawdy materialnej oraz zasadę prawa do obrony (Grzegorzcyk, Tylman 2014: 166; Jasiński 2020: LEGALIS).

W doktrynie prawa karnego procesowego akcentuje się, że słowo „prekluzja” jest ściśle związane z postępowaniem dowodowym przed sądem, czego potwierdzeniem są również powyższe rozważania (Świecki 2018: 265).

Termin „prekluzja dowodowa” w wymiarze abstrakcyjnym pokrywa się zatem z jego aspektem normatywnym w zakresie, w jakim oba ujęcia odnoszą się do ujemnych skutków dokonania czynności prawnej po upływie terminu zakreślonego przez prawo, z tym zastrzeżeniem, że ujęcie normatywne dla swej pełnej wartości wymaga nawiązania do obowiązujących przepisów prawa, odnoszących się do aspektów dowodowych, których treść wyraża znaczenie prawne „prekluzji dowodowej” na gruncie postępowania karnego. Dlatego też, odwołując się do *ratio legis* art. 170 § 1 pkt 6 k.p.k., art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k., dokonując ich wykładni celowościowej, można wysnuć wniosek ukierunkowany na generalne ujęcie „prekluzji dowodowej” na gruncie procedury karnej poprzez stwierdzenie, że oznacza ona – zważając na konsekwencje procesowe złożenia przez stronę wniosku dowodowego po upływie wyznaczonego przez organ procesowy terminu bądź uwzględniając treść przepisów *stricte* odwoławczych dopiero w postępowaniu apelacyjnym, mimo możliwości powołania określonych faktów lub dowodów w postępowaniu przed sądem I instancji – ograniczenie aktywności dowodowej stron w zakresie temporalnym (Chmielniak i wsp. 2020: 80).

3. Prekluzja dowodowa w instancji odwoławczej

w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k. w zw. z art. 452 § 2 i 3 k.p.k.

Ujęcie normatywne art. 427 § 3 k.p.k., którego aktualny kształt treściowy należy przypisać ustawie z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, wyznacza ramy problematyki prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej. Przepis ten, w brzmieniu obowiązującym przed przedmiotową nowelizacją, stanowił: „Odwołujący się

może również wskazać nowe fakty lub dowody”. Znaczącą rolę wskazanej normie prawnej, wobec zagadnienia prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej, przypisuje się w związku z jego ówczesną modyfikacją poprzez dodanie do wówczas obowiązującego brzmienia tego przepisu warunku ukierunkowanego na możliwość powołania w treści środka odwoławczego nowych faktów lub dowodów, tylko o tyle, o ile odwołujący się „nie mógł powołać ich w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji”. Wykładnia językowa ujętej w ten sposób jednostki redakcyjnej art. 427 k.p.k. wskazuje na dwukierunkowość w zakresie interpretacji prekluzji dowodowej w postępowaniu odwoławczym na płaszczyźnie praktyczno-teoretycznej, co potwierdzają również poglądy doktryny prawa karnego procesowego, które nadają jej podwójne znaczenie. Z jednej strony wiąże się to ze stanowiskiem, w świetle którego wskazany przepis stanowi o terminie prekluzyjnym, który w swej istocie uzależnia możliwość powołania się na nowe fakty lub dowody tylko wówczas, jeżeli odwołujący się nie mógł ich powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji; z drugiej zaś – wobec jego umiejscowienia – stanowi wskazówkę co do miejsca, w którym powinien znaleźć się wniosek o przeprowadzenie nowego dowodu lub dowodu co do nowego faktu (Steinborn 2015: 155; Gaberle 2010: 85–86). Nawiązując do powyższych poglądów, wskazać należy, że przedmiotem refleksji doktrynalnej była również kwestia, czy nowe brzmienie art. 427 § 3 k.p.k. sugeruje przyjęcie możliwości powołania się na nowe fakty lub dowody tylko wówczas, gdy zostały one wskazane w środku odwoławczym. Niewątpliwie zagadnienie to pozostaje prawnie relewantne nie tylko w teorii, lecz również w praktyce. W piśmiennictwie – czemu należy przyznać słuszość – dostrzeżono zagrożenie wynikające z ograniczenia możliwości powołania nowych faktów lub dowodów tylko co do treści środka odwoławczego, wskazując na pominięcie w ten sposób sytuacji, w których odwołujący się „może uzyskać informacje albo usunąć przeszkody w odniesieniu się do nich dopiero po wniesieniu środka odwoławczego” (Boratyńska, Czarnecki 2020: LEGALIS). Tak ukształtowana sytuacja procesowa implikuje – na wypadek złożenia przez skarżącego wniosku dowodowego poza treścią środka odwoławczego – konieczność jednoczesnego wykazania okoliczności co do niemożności ich powołania zarówno w postępowaniu przed sądem I instancji, jak i w samym środku odwoławczym (Boratyńska, Czarnecki 2020: LEGALIS). Nadto w piśmiennictwie można również spotkać się z poglądem, z którego wynika następujące stanowisko: „Przepis ten, operując określeniem «odwołujący się», nie zastrzega, że wniosek co do przeprowadzenia nowego dowodu lub dowodu co do nowego faktu powinien zostać złożony w środku odwoławczym” (Świecki 2018: 268).

Nie ulega wątpliwości, że art. 427 § 3 k.p.k., co do swej treści normatywnej, spełnia znaczącą rolę z perspektywy zagadnienia prekluzji dowodowej w instancji odwoławczej. Aktualnie stanowi on: „Odwołujący się może również

wskazać nowe fakty lub dowody, jeżeli nie mógł powołać ich w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji”. Struktura gramatyczna przepisu wskazuje na konieczność interpretacji prekluzji dowodowej, wyznaczonej treścią tego przepisu, przez pryzmat zakresu podmiotowego, stanowiącego ważny element w zakresie dookreślenia jej istoty. Podstawową kwestią jest zatem ustalenie adresata ograniczeń związanych z prekluzją w przytaczaniu nowych faktów lub dowodów, które ustawodawca przewidział na gruncie analizowanego artykułu. Wynik wykładni gramatycznej tego przepisu sprowadza się do stwierdzenia, że podmiotem zobligowanym w zakresie uprawdopodobnienia niemożności powołania określonego faktu lub dowodu przed sądem I instancji jest wyłącznie skarżący, co implikuje wniosek nie tylko co do ograniczonego charakteru prekluzji dowodowej w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k. w zakresie podmiotowym, lecz również co do tego, że tzw. strona nieskarżąca, która nie wniosła środka odwoławczego, nie jest objęta prekluzją dowodową wyznaczoną granicami treściowymi tego przepisu (Drajewicz 2020a: LEGALIS). Słuszności co do ostatniego z wyeksponowanych twierdzeń można poszukiwać w oparciu o poglądy wyrażone w piśmiennictwie, z których wynika doktrynalne zapatrywanie: „Nie ma natomiast takiego ograniczenia w stosunku do strony, która nie zaskarżyła orzeczenia. Chodzi bowiem o to, aby mogła ona przeprowadzić kontrdowody w związku z aktywnością dowodową skarżącego. Nie można w takiej sytuacji wymagać od strony nieskarżącej, aby wcześniej dowodu tego nie mogła powołać” (Świecki 2020a: 1220). Zarazem jednak wskazuje na to już samo umiejscowienie prekluzji w przytaczaniu nowych faktów lub dowodów w ramach jednostki redakcyjnej art. 427 k.p.k., który w całości kwalifikuje warunki formalne środka odwoławczego, zatem jego adresatem w zakresie stosowania jest podmiot uprawniony do wniesienia przedmiotowego środka, który ów środek składa. Powyższe potwierdza również judykatura. Z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 1 marca 2007 r. wynika, że „Art. 427 § 3 KPK określający, że odwołujący się może również wskazać nowe fakty i dowody, nie oznacza wcale zakazu składania wniosku dowodowego przez stronę, która nie wniosła środka odwoławczego” (sygn. akt III KK 493/06).

Potwierdzeniem ograniczonego charakteru tak ujętej prekluzji dowodowej jest również uzależnienie możliwości powołania przez odwołującego się w treści środka odwoławczego na nowy fakt lub dowód od jednoczesnego wykazania, że nie mógł powołać ich przed sądem I instancji (Świecki 2020a: 1220). Ocena co do tego, czy istniała taka możliwość w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, powinna nastąpić przy zastosowaniu obiektywnego kryterium. Zatem zasadnicza z tej perspektywy jest analiza realności dostępności dowodu w postępowaniu przed sądem I instancji (Świecki 2018: 267).

W świetle ustawy nowelizującej z dnia 19 lipca 2019 r. nie można zaprzeczyć twierdzeniu, że przedstawienie wzajemnej zależności prawnej pomiędzy art. 427 § 3 k.p.k. oraz art. 452 § 2 i 3 k.p.k. stanowi ważny aspekt teoretyczno-

-prawny zagadnień z zakresu prawa karnego procesowego odnośnie do postępowania odwoławczego (Marszał, Zagrodnik 2019: 695). Główne znaczenie na tej płaszczyźnie ma łączna interpretacja zapisów normatywnych z perspektywy aspektu problematycznego, który można ująć w sposób następujący: jakie są konsekwencje procesowe złożenia przez skarżącego w ramach środka odwoławczego wniosku dowodowego ukierunkowanego na przeprowadzenie przez sąd odwoławczy nowego dowodu, w sytuacji gdy istniała możliwość powołania się na ten dowód przed sądem I instancji?

Na potrzebę rozważań w tym przedmiocie zwracają uwagę najnowsze poglądy doktryny prawa karnego procesowego, wskazując, że oba przepisy powinny być odczytywane łącznie (Świecki 2020a: 1220). Konstrukcja art. 452 k.p.k., w szczególności z uwzględnieniem ograniczeń płynących z § 3 tego przepisu, stanowi bowiem o regułach interpretacyjnych wobec prekluzji dowodowej w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k.

W tym kontekście należy szczególną uwagę zwrócić na redakcję przepisu art. 452 k.p.k., który aktualnie w § 2 przewiduje samodzielne podstawy prawne oddalenia wniosku dowodowego, w § 3 zaś ograniczenia względem poprzedzającej go jednostki redakcyjnej, która wydaje się kluczowa wobec zakreślonego powyżej problemu prawnego. Uszczegóławiając powyższe, należy odnieść się do ich aktualnego językowego brzmienia. Zgodnie z art. 452 § 2 pkt 1 k.p.k.: „Sąd odwoławczy oddala wniosek dowodowy również, jeżeli przeprowadzenie dowodu przez ten sąd byłoby niecelowe z przyczyn określonych w art. 437 § 2 zdanie drugie”; z kolei w pkt 2 tego przepisu ustawodawca stanowi, że „Sąd odwoławczy oddala wniosek dowodowy również, jeżeli dowód nie był powołany przed sądem pierwszej instancji, pomimo że składający wniosek mógł go wówczas powołać, lub okoliczność, która ma być udowodniona, dotyczy nowego faktu, niebędącego przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji, a składający wniosek mógł go wówczas wskazać”. W myśl art. 452 § 3 k.p.k., który został dodany do Kodeksu postępowania karnego w brzmieniu nadanym mu przez ustawę nowelizującą z dnia 19 lipca 2019 r.: „Wniosku dowodowego nie można oddalić na podstawie § 2 pkt 2, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, ma istotne znaczenie dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony, czy stanowi on przestępstwo i jakie, czy czyn zabroniony został popełniony w warunkach, o których mowa w art. 64 lub art. 65 Kodeksu karnego, lub czy zachodzą warunki do orzeczenia pobytu w zakładzie psychiatrycznym na podstawie art. 93g Kodeksu karnego”. Z zestawienia cytowanych powyżej jednostek redakcyjnych przepisu można wysnuć wniosek, że ich wzajemna zależność sprowadza się do ograniczenia płynącego z § 3 względem podstawy oddalenia wniosku dowodowego, mającej swoje źródło w § 2 pkt 2 przepisu. Tytułem wstępu do dalszych rozważań należy wskazać, że zmiany w konstrukcji omawianego przepisu zostały ukierunkowane

na stworzenie nowej podstawy oddalenia wniosku dowodowego, opartej na tzw. koncepcji prekluzji dowodowej, gdyż dotychczas, tj. przed zmianą wprowadzoną wskutek ustawy nowelizującej z dnia 19 lipca 2019 r., sąd odwoławczy oddalał wnioski dowodowe tylko wówczas, gdy przeprowadzenie dowodu przez ten sąd byłoby niecelowe z przyczyn określonych w art. 437 § 2 zdanie drugie (Chmielniak i wsp. 2020: 212). W najnowszej literaturze wskazuje się, że oddalenie wniosku dowodowego na podstawie art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. sprowadza przedmiotowe zagadnienie do dwóch przypadków, z których pierwszy łączy się z oddaleniem wniosku dowodowego, „jeżeli dowód, którego dotyczy, nie był powołany przed sądem pierwszej instancji, pomimo że składający wniosek mógł go wówczas powołać”, drugi zaś – z oddaleniem wniosku dowodowego, jeżeli „okoliczność, która ma być udowodniona, dotyczy nowego faktu, niebędącego przedmiotem postępowania przed sądem pierwszej instancji, a składający wniosek mógł go wówczas wskazać” (Sakowicz 2020: LEGALIS).

Kontynuując rozważania w odniesieniu do ujętego powyżej problemu prawnego, wskazać należy, że powiązania treściowe pomiędzy art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 i 3 k.p.k. wiążą się z jednej strony z oceną art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. na tle art. 427 § 3 k.p.k. jako nowej podstawy oddalenia wniosku dowodowego, w kategoriach dopełnienia prekluzji dowodowej w rozumieniu ostatniego z przytoczonych przepisów, z drugiej zaś – jak wynika z poglądów doktrynalnych – z możliwością ustalenia na podstawie art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. reguł interpretacyjnych w odniesieniu do zwrotów użytych przez ustawodawcę na gruncie art. 427 § 3 k.p.k. w zakresie konkretyzacji „nowych” faktów lub dowodów (Świecki 2020c: 1273). W literaturze wyrażono bowiem stanowisko, w świetle którego aktualna redakcja art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. w sposób wyraźny nawiązuje do prekluzji dowodowej w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k. (Chmielniak i wsp. 2020: 212–213).

W piśmiennictwie, w odniesieniu do treści art. 427 § 3 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym przed wspomnianą już nowelizacją z 27 września 2013 r., zwracano uwagę na konieczność spełnienia przesłanki „nowości” co do faktów lub dowodów wyłącznie z perspektywy sądu, co powodowało, że fakty lub dowody nie musiały być „nowe” dla strony (Zabłocki 2003: 53; Muras 2004: 55). Aktualna treść art. 427 § 3 k.p.k., w ramach którego uprawnienie w zakresie powołania „nowych” faktów lub dowodów uzależnione zostało od uprawdopodobnienia przez skarżącego niemożności ich powołania w postępowaniu przed sądem I instancji, skłania do uznania, że ocena przedmiotowej przesłanki powinna nastąpić z perspektywy wiedzy zarówno sądu, jak i strony. O ile bowiem ustawodawca, wobec treści przepisu w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, utrzymywał art. 427 § 3 k.p.k. w konwencji pozytywnej poprzez odstąpienie od nałożenia na skarżącego obowiązku realizacji ciężaru dowodowego co do okoliczności związanej z niemożnością powołania faktu lub dowodu w postępowaniu przed

sądem I instancji, o tyle obecnie – zwracając uwagę na konsekwencje płynące z treści art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. – nie jest dopuszczalne, aby skarżący zaniechał na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego inicjatywy dowodowej, uzasadniając to np. przyjętą taktyką procesową (Muras 2004: 55). Powyższe wymaga jednak uzupełnienia o pogląd wyrażony w doktrynie prawa karnego procesowego, w świetle którego „odniesienie prekluzji dowodowej do «niemożności» wskazania faktu lub dowodu zawęża jej zakres, gdyż nie są nią objęte fakty lub dowody znane stronie, jeżeli nie było możliwości ich zgłoszenia z przyczyn faktycznych lub prawnych” (Świecki 2018: 267). Kontynuując, należy odwołać się także do linii orzeczniczej właściwej w odniesieniu do interpretacji istoty prekluzji dowodowej w świetle art. 427 § 3 k.p.k. Jak wynika z postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2019 r.: „Przy pomocy dowodu z wyjaśnień oskarżonego nie można omijać ograniczenia co do czasu składania wniosków dowodowych, wynikającego z dyspozycji art. 427 § 3 KPK” (sygn. akt II KK 26/19). Z treści uzasadnienia cytowanego orzeczenia wynika, że brak inicjatywy dowodowej z powołaniem się na przyjętą w danej sprawie taktykę procesową nie może stanowić argumentu za dopuszczeniem dowodów dopiero na etapie postępowania apelacyjnego w opozycji do prekluzji dowodowej określonej w art. 427 § 3 k.p.k. W podobnym tonie co do taktyki obrończej jako uzasadnienia pominięcia przeszkody określonej w omawianym artykule wypowiedział się Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 7 stycznia 2019 r.: „Nie da się ominąć przeszkody (prekluzji dowodowej) określonej w art. 427 § 3 KPK, powołując się na interpretację normy wynikającej z art. 86 § 1 KPK, dopuszczającą przedsięwzięcie czynności procesowych jedynie na korzyść oskarżonego. W praktyce rzadko zachodzi pewność, że dowody zgłoszone przez obrońcę oskarżonego będą świadczyły jedynie na jego korzyść. Nawet przeprowadzenie dowodów na tzw. alibi może przynieść rezultaty odmienne od oczekiwanych” (sygn. akt III KK 95/18). Wprawdzie – co potwierdza powyższe – przedmiotowe zagadnienie wiążące się z istotą prekluzji dowodowej co do zasady jest jednolicie interpretowane w orzecznictwie, jednak zważyć należy również na odstępstwa od powyższych poglądów. Inne ujęcie z perspektywy zasad procesu karnego, które pozostaje w opozycji do powyższych stanowisk, prezentuje Sąd Najwyższy na kanwie postanowienia z dnia 25 października 2018 r., w świetle którego „W sytuacji gdy sąd poweźmie informację o istnieniu tego rodzaju dowodów, które mogą świadczyć o niewinności oskarżonego, jest zobligowany do ich przeprowadzenia. Przepis art. 427 § 3 KPK nie może być interpretowany w sposób sprzeczny z jedną z naczelných zasad procesu karnego – wskazującą, że przepisy Kodeksu postępowania karnego mają na celu takie ukształtowanie postępowania karnego, aby sprawca przestępstwa został wykryty i pociągnięty do odpowiedzialności karnej, a osoba niewinna nie poniosła tej odpowiedzialności, co prowadziłyby do

wydania orzeczenia obciążonego obrazą art. 440 KPK” (sygn. akt II KK 371/18). Aby zrozumieć sens powyższego, należy odwołać się do treści uzasadnienia orzeczenia, z którego wynika następujący pogląd: „Zupełnie chybionym jest zarzut obrazy art. 427 § 2 i 3 KPK. Podkreślić wyraźnie trzeba, że w procesie karnym prekluzja dowodowa nie ma takiego znaczenia, jakie stara się jej nadać skarżący. O ile przemodelowanie procesu karnego w ramach nowelizacji z 2013 r., mającej zwiększać kontradiktoryjność postępowania sądowego, czyniło zakaz zgłaszania nowych dowodów w postępowaniu odwoławczym bardziej realnym, to już na skutek przywrócenia w wyniku nowelizacji z 2016 r. modelu postępowania sądowego o zwiększonej inkwizycyjności określony w art. 427 § 3 KPK zakaz stracił swój prekluzyjny charakter. Aktualnie, tak samo jak i w czasie, gdy wnoszono akt oskarżenia, prekluzja dowodowa nie ogranicza sądu odwoławczego w prowadzeniu postępowania dowodowego, gdyż realizując określoną w art. 2 § 2 KPK zasadę prawdy materialnej, w granicach kontroli odwoławczej sąd odwoławczy ma obowiązek dopuścić dowód z urzędu (art. 167 KPK). Zauważyć należy, że nawet pod rządami przepisów Kodeksu postępowania karnego w brzmieniu nadanym im ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r. poz. 1247) sąd odwoławczy mógł w wyjątkowych wypadkach, uzasadnionych szczególnymi okolicznościami, dopuścić i przeprowadzić dowód z urzędu”. Tak również – w kontekście zmian co do modelu postępowania odwoławczego – wypowiedział się Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 18 kwietnia 2018 r., w świetle którego „Prekluzja dowodowa z art. 427 § 3 KPK nie ma istotnego i decydującego znaczenia w związku z przywróceniem, w wyniku nowelizacji z 2016 r., modelu postępowania sądowego o zwiększonej inkwizycyjności. Ma ona obecnie jedynie fasadowy charakter, gdyż w inkwizycyjnym modelu postępowania sądowego, gdy sąd ma obowiązek przeprowadzenia dowodów z urzędu, prekluzja dowodowa nie ma większego znaczenia. Strona może bowiem «obejść» prekluzję dowodową, stawiając sądowi I instancji zarzut nieprzeprowadzenia dowodu z urzędu. W konsekwencji, gdy strona nie wykaże inicjatywy dowodowej, a mogła dowód powołać, co prawda nie może w środku odwoławczym złożyć skutecznie wniosku dowodowego z uwagi na prekluzję dowodową, ale może sformułować skuteczny zarzut odwoławczy nieprzeprowadzenia tego dowodu z urzędu, gdy informacja o dowodzie była również dostępna dla sądu” (sygn. akt II AKa 88/18). Wprawdzie w aktualnej rzeczywistości prawnej poglądy te podlegają weryfikacji na podstawie § 3a k.p.k., dodanego ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. do art. 427 k.p.k., który wprowadza na grunt polskiej procedury karnej zasadę niedopuszczalności konstruowania zarzutów odwoławczych dotyczących obrazy art. 167 k.p.k. w obliczu nieprzeprowadzenia przez sąd dowodu z urzędu, niemniej jednak zważając – w świetle jego treści – na względny charakter po-

wyższej reguły i poglądy doktryny, przepis ten urzeczywistnia kontradiktoryjność wyłącznie w niewielkim zakresie, a mianowicie wobec faktycznego wzmocnienia inkwizycyjności postępowania sądowego (Świecki 2020b: LEGALIS). Od zasady, w świetle której w środku odwoławczym nie można podnosić zarzutu nieprzeprowadzenia dowodu z urzędu, można bowiem odstąpić wówczas, gdy okoliczność, która ma być udowodniona, ma istotne znaczenie dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony, czy stanowi on przestępstwo i jakie, czy czyn zabroniony został popełniony w warunkach, o których mowa w art. 64 lub art. 65 Kodeksu karnego, lub czy zachodzą warunki do orzeczenia pobytu w zakładzie psychiatrycznym na podstawie art. 93g Kodeksu karnego.

Niemniej jednak w doktrynie zwraca się uwagę również na dysharmonię, jaka zachodzi pomiędzy ograniczeniem inicjatywy dowodowej stron a zasadą prawdy materialnej czy zasadą prawa do obrony (Waltoś, Hofmański 2020: 376).

W literaturze wobec pierwotnej treści art. 427 § 3 k.p.k. podkreślano, że przesłanka „nowości” wobec faktów była spełniona w obliczu powołania się przez skarżącego na okoliczności niebędące dotychczas przedmiotem analizy z uwagi na ich ujawnienie dopiero na etapie postępowania apelacyjnego (Muras 2004: 54). Tym samym kwalifikowano je w kategoriach nowych okoliczności o charakterze faktycznym (Zabłocki 1999: 32). „Nowy dowód” definiowano poprzez odwołanie się do nowych źródeł dowodowych lub środków dowodowych, na podstawie których sąd mógł dokonać ustaleń faktycznych (Zabłocki 1999: 32; Muras 2004: 54). Wprawdzie powyższe poglądy zachowują swą aktualność, wymagają jednak komentarza przez pryzmat zmian dokonanych co do treści zarówno art. 427 § 3 k.p.k., jak i art. 452 k.p.k. Na podstawie łącznego odczytania treści obu przepisów można wyprowadzić wniosek, że „gdy chodzi o nowe dowody, to nie ma takiego przymiotu dowód, który składający wniosek mógł powołać przed sądem I instancji” (Świecki 2020c: 1273). Powyższe implikuje stwierdzenie, że „w instancji odwoławczej za nowy dowód, który na wniosek strony może zostać dopuszczony, należy uznać tylko taki, który nie mógł zostać powołany przed sądem I instancji” (Świecki 2020c: 1273). Potwierdza to również najnowsze orzecznictwo, w tym postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2018 r. (sygn. akt IV KK 479/18). Zatem analizując zagadnienie od strony negatywnej, podkreślenia wymaga fakt, że kryterium „nowości” nie spełnia dowód, co do którego istniały podstawy do zgłoszenia go w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (Chmielniak i wsp. 2020: 214). Stanowi to – w obliczu brzmienia art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. – o prawnym powiązaniu treści wskazanych przepisów w zakresie reguł interpretacyjnych wobec użytych na ich gruncie zwrotów normatywnych. Należy również zwrócić uwagę – wobec łącznej analizy art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. – na pogląd odnoszący się do oceny „nowego faktu” w kategoriach szerszego ujęcia w stosunku do pojęcia „nowy dowód”, gdyż – jak wynika z uzasadnienia

tego twierdzenia – „nowy fakt” może mieć swoje źródło w dowodzie, który wprawdzie został przeprowadzony w postępowaniu przed sądem I instancji, lecz nie było wówczas możliwe jego wskazanie, ponieważ „np. przesłuchany świadek wszedł w posiadanie określonych informacji, mających znaczenie dla rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu, po zakończeniu postępowania w pierwszej instancji” (Chmielniak i wsp. 2020: 214–215; Świecki 2020c: 1273). Tym samym, uzupełniając powyższe, wskazać należy również na pogląd, w świetle którego zakresem prekluzji dowodowej, wynikającej z art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k., będzie jednak objęty wniosek dowodowy ukierunkowany na uzupełnienie dowodu z przesłuchania świadka co do faktu, o którym posiadał on wiedzę podczas przesłuchania, ale nie był wówczas o niego pytany (Świecki 2020c: 1273). Nadto w orzecznictwie wskazuje się, że przymiotu „nowego” dowodu nie posiada taki dowód, który stanowił przedmiot oddalonego przez sąd I instancji wniosku dowodowego, ponieważ analizowany przepis, tj. art. 427 § 3 k.p.k., obejmuje swym zakresem takie przypadki, „gdy rzeczywiście odwołującemu się taki dowód nie był wcześniej znany lub był znany, lecz niedostępny” (sygn. akt IV KK 259/17).

Z powyższych rozważań można również wyprowadzić wniosek odnośnie do podstaw prawnych decyzji o oddaleniu wniosku dowodowego w postępowaniu odwoławczym, wskazując tym samym na oba przepisy właściwe dla tej materii (Drajewicz 2020b: LEGALIS).

Praktyczny aspekt obowiązywania art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. wiąże się z odczytaniem intencji ustawodawcy co do jego rzeczywistej treści przez pryzmat § 3 tego przepisu. W tym też znaczeniu art. 452 k.p.k. zawiera reguły interpretacyjne wobec treści art. 427 § 3 k.p.k., gdyż – jak wynika z najnowszych poglądów doktrynalnych – dodanie § 3 do art. 452 k.p.k. powoduje tym samym ograniczenie wobec prekluzji dowodowej w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k. (Świecki 2020d: 380). Przypomnieć należy, że ustawodawca w ramach art. 452 § 3 k.p.k. przewiduje złagodzenie konsekwencji prawnych wobec poprzedzającej go jednostki redakcyjnej, stanowiącej o prekluzji dowodowej. Ustawodawcze stwierdzenie, że wniosku dowodowego nie można oddalić na podstawie § 2 pkt 2, jeżeli okoliczność, która ma być udowodniona, w granicach rozpoznania sprawy przez sąd odwoławczy, ma istotne znaczenie dla ustalenia, czy został popełniony czyn zabroniony, czy stanowi on przestępstwo i jakie, czy czyn zabroniony został popełniony w warunkach, o których mowa w art. 64 lub art. 65 Kodeksu karnego, lub czy zachodzą warunki do orzeczenia pobytu w zakładzie psychiatrycznym na podstawie art. 93g Kodeksu karnego – skłania do uznania, że prekluzja dowodowa w rozumieniu art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. nie ma charakteru absolutnego wobec ograniczeń powyżej wyeksponowanych. Wpływa to na ocenę prawną ukierunkowaną na uznanie jej względnego charakteru (Świecki 2020d: 380). Wobec powyższego pojawia się pytanie zasadnicze: jaki jest faktyczny zakres

obowiązania prekluzji dowodowej wynikającej z art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k.? W najnowszej doktrynie prawa karnego procesowego – z czym należy się zgodzić – akcentuje się, że z uwagi na treść wyróżnionych powyżej ograniczeń co do możliwości oddalenia wniosku dowodowego należy przyjąć, iż prekluzja dowodowa w rozumieniu tego przepisu nie obejmuje elementów sprawstwa i winy, co skłania do uznania, że jej zakresem objęte są wyłącznie okoliczności dotyczące konsekwencji prawnych przypisanego czynu (Świecki 2020d: 380–381). Oznacza to, że brakuje podstaw prawnych do oddalenia wniosku dowodowego, jeżeli zmierza on do ustalenia okoliczności istotnych z normatywnego punktu widzenia w znaczeniu rozstrzygnięcia o przedmiocie procesu, a wyróżnionych na gruncie art. 452 § 3 k.p.k., nawet wówczas, gdy wnioskodawca powołuje się na dowody lub fakty niestanowiące dotychczas przedmiotu postępowania, mimo możliwości powołania się na nie w postępowaniu przed sądem I instancji (Świecki 2020d: 380–381). W uzasadnieniu projektu nowelizacji k.p.k. z 2019 r. co do nowego ujęcia art. 452 § 2 k.p.k. wskazano: „Regulacja ta ma zapewniać skoncentrowanie postępowania dowodowego na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego, co sprzyja sprawności postępowania i właściwie realizuje standard dwuinstancyjności postępowania karnego. Przeprowadzanie dowodów powinno zatem następować przede wszystkim przed sądem pierwszej instancji. Jednakże te słuszne założenia dotyczące funkcjonalnych relacji pomiędzy postępowaniem głównym i apelacyjnym muszą ustąpić w sytuacji, gdyby zagrożone było dokonanie prawidłowych ustaleń faktycznych co do zasadniczego przedmiotu procesu” (VIII kadencja, druk sejm., nr 3251).

Powyższe rozważania można podsumować, odwołując się do problematyki zakresu postępowania dowodowego w postępowaniu apelacyjnym. Jego faktyczny zakres można dookreślić na podstawie interpretacji art. 427 § 3 k.p.k. oraz art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. Jest on bowiem ograniczony tylko o tyle, o ile – w konkretnym układzie procesowym – są spełnione przesłanki warunkujące zamknięcie drogi do zgłaszania nowych faktów lub dowodów (Świecki 2018: 265).

4. Wnioski końcowe

Uwzględniając powyższą analizę prawną, zważyć należy na następujące kwestie. Z przeprowadzonych rozważań można wysnuć wniosek, że – zasadnicze z punktu widzenia rozważanego tu problemu badawczego – pojęcie „prekluzja dowodowa” wiąże się z ograniczeniem swobody w zakresie składania wniosków dowodowych. Przedstawienie przedmiotowego zagadnienia na tle polskiej procedury karnej odwoławczej stanowi konsekwencją nowego ujęcia art. 452 k.p.k., który konkretyzuje art. 427 § 3 k.p.k. w zakresie pojęć dla niego właściwych. Stosując bowiem dedukcyjną metodę rozumowania w odniesieniu do

zagadnień prawnych, przedstawionych w ramach niniejszego artykułu, czyniąc art. 427 § 3 k.p.k. i 452 k.p.k. zasadniczymi dla rozważań dotyczących prekluzji dowodowej w instancji apelacyjnej, podkreślić należy, że pierwszy z wymienionych przepisów wskazuje na elementy problematyczne wiążące się z właściwym odczytaniem jego zapisów normatywnych. Dlatego też – zwracając uwagę na wynikającą z powyższych rozważań okoliczność, że art. 452 k.p.k. zawiera wskazówki interpretacyjne dla pojęć „nowy” fakt lub dowód w ujęciu art. 427 § 3 k.p.k. – kluczową kwestią jest łączne odczytanie ich treści. Analiza art. 427 § 3 k.p.k. i art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k., wobec ograniczeń wynikających z art. 452 § 3 k.p.k., prowadzi do wniosku, że prekluzja dowodowa w instancji odwoławczej ma charakter względny, gdyż nie obejmuje ona faktów lub dowodów mających wartość prawną z perspektywy sprawstwa oraz winy, nawet wówczas, gdy mogły one stanowić przedmiot dowodzenia w postępowaniu pierwszoinstancyjnym (Świecki 2020d: 380–381).

Przepisom tym należy nadać znaczącą rolę nie tylko wobec dookreślenia, na podstawie ich faktycznego znaczenia, płaszczyzny postępowania odwoławczego w zakresie zagadnienia prekluzji dowodowej, lecz również – świetle przeprowadzonych rozważań – można wysnuć wnioski co do zakresu dopuszczalnego dowodzenia w postępowaniu przed sądem II instancji. W świetle doktrynalnego poglądu, że to zakres dowodzenia decyduje o modelu, nie zaś model o zakresie dowodzenia, należy wskazać, że związek prawny wyeksponowanych przepisów ściśle łączy się z zagadnieniem modelu postępowania odwoławczego i pozostaje dla niego prawnie relewantny (Hofmański, Zabłocki 2011: 468). Wprawdzie ustawodawca na gruncie art. 452 § 2 pkt 2 k.p.k. wprowadza ograniczenia względem inicjatywy dowodowej stron, jednak jego interpretacja przez pryzmat § 3 skłania do uznania, że prekluzja dowodowa w postępowaniu przed sądem II instancji doznaje znacznych ograniczeń. Powyższe jest skorelowane z aktualnie ukształtowaną, na podstawie obowiązujących przepisów, regułą co do przeprowadzania dowodów w postępowaniu odwoławczym. Wskazując na przedział czasowy lat 2015–2016, należy zwrócić uwagę, że zakres postępowania dowodowego w instancji apelacyjnej został znacznie zwiększony, jednocześnie sąd odwoławczy posiada kompetencje w zakresie merytorycznego orzekania (Sakowicz 2020: LEGALIS). Dlatego też nowe ujęcie art. 452 § 2 k.p.k., którego odczytanie każdorazowo powinno nastąpić przez pryzmat § 3 tego przepisu, nie stanowi o nadmiernej ingerencji w istotę naczelnych zasad procesu karnego, w tym w płaszczyznę gwarancji procesowych stron. Ich urzeczywistnieniu sprzyjają ograniczenia przewidziane przez ustawodawcę w ramach art. 452 § 3 k.p.k.

Wykaz skrótów

k.p.k. – Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r.

Bibliografia

Akty prawne

Kodeks postępowania karnego z dnia 6 czerwca 1997 r. Dz.U. Nr 89, poz. 555 z późn. zm.

Orzecznictwo

Postanowienie SN z dnia 1 marca 2007 r., III KK 493/06. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 86450.

Postanowienie SN z dnia 27 lipca 2017 r., IV KK 259/17. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 1675524.

Postanowienie SN z dnia 20 września 2018 r., IV KK 479/18. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 1857919.

Postanowienie SN z dnia 25 października 2018 r., II KK 371/18. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 1871186.

Postanowienie SN z dnia 7 stycznia 2019 r., III KK 95/18. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 1861036.

Postanowienia SN z dnia 26 lutego 2019 r., II KK 26/19. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 1879506.

Wyrok SA w Gdańsku z dnia 18 kwietnia 2018 r., II AKa 88/18. Dostęp: 23.02.2021. LEGALIS nr 2238686.

Opracowania

Boratyńska, Katarzyna T.; Czarnecki, Paweł. 2020. W: A. Sakowicz (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 24.02.2021.

Chmielniak, Łukasz; Klonowski, Marcin; Rychlewska-Hotel, Aleksandra; Zagrodnik, Jarosław. 2020. W: J. Zagrodnik (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz praktyczny do nowelizacji 2019*. Warszawa: Wolters Kluwer.

Drajewicz, Dariusz. 2020a. Komentarz do art. 427. W: D. Drajewicz (red.). *Kodeks postępowania karnego*. T. II: *Komentarz. Art. 425–682*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 24.02.2021.

Drajewicz, Dariusz. 2020b. Komentarz do art. 452. W: D. Drajewicz (red.). *Kodeks postępowania karnego*. T. II: *Komentarz. Art. 425–682*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 24.02.2021.

Gaberle, Andrzej. 2010. *Dowody w sądowym procesie karnym. Teoria i praktyka*. Warszawa: Oficyna a Wolters Kluwer business.

Gruszecka, Dagmara. 2020. Komentarz do art. 170. W: J. Skorupka (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, 373–383. Warszawa: C.H. Beck.

Grzegorzcyk, Tomasz; Tylman, Janusz. 2014. *Polskie postępowanie karne*. Warszawa: LexisNexis.

Hofmański, Piotr; Zabłocki, Stanisław. 2011. Dowodzenie w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym – kwestie modelowe. W: T. Grzegorzcyk (red.). *Funkcje procesu karnego. Księga Jubileuszowa Profesora Janusza Tylmana*. Warszawa: Wolters Kluwer.

- Jasiński, Wojciech. 2020. Komentarz do art. 338. W: J. Skorupka (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 23.02.2021.
- Marszał, Kazimierz; Zagrodnik, Jarosław. 2019. W: J. Zagrodnik (red.). *Proces karny*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Muras, Zdzisław Z. 2004. *Postępowanie odwoławcze w procesie karnym. Artykuły 425–467 KPK. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck.
- Sakowicz, Andrzej. 2020. Komentarz do art. 452. W: A. Sakowicz (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 23.02.2021.
- Skorupka, Stanisław; Auderska, Halina; Łempicka, Zofia (red.). 1993. *Mały słownik języka polskiego*. Warszawa: PWN.
- Steinborn, Sławomir. 2015. Postępowanie dowodowe w instancji apelacyjnej w świetle nowelizacji kodeksu postępowania karnego. *Prokuratura i Prawo* (1–2): 149–165.
- Świecki, Dariusz. 2018. *Konstrukcja apelacji jako środka odwoławczego w procesie karnym*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Świecki, Dariusz. 2020a. Komentarz do art. 427. W: J. Skorupka (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, 1219–1221. Warszawa: C.H. Beck.
- Świecki, Dariusz. 2020b. Komentarz do art. 427. W: J. Skorupka (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 23.02.2021.
- Świecki, Dariusz. 2020c. Komentarz do art. 452. W: J. Skorupka (red.). *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, 1272–1274. Warszawa: C.H. Beck.
- Świecki, Dariusz. 2020d. *Postępowanie odwoławcze w sprawach karnych. Komentarz. Orzecznictwo*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Waltoś, Stanisław; Hofmański, Piotr. 2020. *Proces karny. Zarys systemu*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Wytrykowski, Konrad. 2020. Komentarz do art. 338. W: D. Drajewicz (red.). *Kodeks postępowania karnego. T. II: Komentarz. Art. 425–682*. Warszawa: C.H. Beck. Wydanie elektroniczne LEGALIS. Dostęp: 24.02.2021.
- Zabłocki, Stanisław. 1999. *Postępowanie odwoławcze, kasacyjne i wznowieniowe w procesie karnym*. Warszawa: Wydawnictwo Prawnicze.
- Zabłocki, Stanisław. 2003. *Postępowanie odwoławcze w kodeksie postępowania karnego po nowelizacji. Komentarz praktyczny*. Warszawa: Dom Wydawniczy ABC.

Źródła internetowe

Uzasadnienie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw. Dostęp: 06.03.2021. URL: <https://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/A617BC771FDAE095C12583AC004875E9/%24File/3251.pdf>.

